

บทสรุป

ในการศึกษาภูมิหลังทางการศึกษาของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ครองนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจ
ว่า การเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หรือข้าราชการชั้นผู้อ่อนจะมีความสัมพันธ์กับภูมิหลังทาง
การศึกษาหรือไม่ เพราะปรากฏว่าข้าราชการบางท่านที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนที่อยู่
ในเขตชนบท หรือโรงเรียนประถมบาล ก็มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานจนได้เป็น
ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เช่นกัน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่องนี้โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า เขต
ทึ่งของโรงเรียน ประเภทของโรงเรียน สัมฤทธิผลทางการเรียน ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด
และคิดรวม มีความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ คือการเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และข้าราชการ
ชั้นผู้อ่อนหรือไม่

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย สูมจากข้าราชการ 2 ระดับ คือ ข้าราชการชั้น
ผู้ใหญ่ และข้าราชการชั้นผู้อ่อน อายุ 40 ปีขึ้นไป ใช้ตัวอย่างประชากรกลุ่มละ 233 คน
รวมทั้งสิ้น 466 คน และในการรวมรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยรวมรวมโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ
ประวัติการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และตรวจสอบแล้ว ไปสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากรเป็น
รายบุคคล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างเขตทึ่งของโรงเรียน ประเภท
ของโรงเรียน สัมฤทธิผลทางการเรียนและระดับการศึกษาขั้นสูงสุด กับระดับข้าราชการ โดย
ใช้วิธีพอยท์ ไบเซอริ얼 (Point Biserial Correlation) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ
ความสัมประสิทธิ์สัมพันธ์คุณค่าที่ ($t - test$) และหากความสัมพันธ์ระหว่างคิดรวมกับระดับ
ข้าราชการ โดยใช้ไสสแควร์ทดสอบตารางการณ์ (Chi-Square, Test of 2×2
Contingency)

๒๒
ขออนุพบ

- ความสัมพันธ์ระหว่างเขตทึ่งของโรงเรียนกับระดับข้าราชการ

ก. ในระดับประถมศึกษาตอนตนและประถมศึกษาตอนปลาย ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เรียนจบจากโรงเรียนในเมือง มากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย ส่วนข้าราชการชั้นผู้น้อยเรียนจบจากโรงเรียนนอกเมือง และชนบทมากกว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนในเมืองมีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนนอกเมือง หรือชนบท ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

ข. ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เรียนจบจากโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย ส่วนข้าราชการชั้นผู้น้อยเรียนจบจากโรงเรียนนอกเมืองและโรงเรียนในทางจังหวัดมากกว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนนอกเมืองและโรงเรียนในทางจังหวัด ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ค. ในระดับอุดมศึกษา เช่นทั้งสองสถาบันการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับข้าราชการ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าผู้ที่เรียนจบจากสถาบันการศึกษาทางประเทศ หรือผู้เรียนจบจากสถาบันการศึกษาภายในประเทศก็รับราชการได้เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และข้าราชการชั้นผู้น้อย พอ ๆ กัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

2. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของโรงเรียนกับระดับข้าราชการ

ก. ในระดับประถมศึกษาตอนต้น ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เรียนจบจากโรงเรียนรัฐบาลมากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย ส่วนข้าราชการชั้นผู้น้อยเรียนจบจากโรงเรียนประชาบาลมากกว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนรัฐบาล มีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่จบจากโรงเรียนประชาบาล ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

ข. ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศของโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับข้าราชการ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนรัฐบาลหรือผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนราษฎร์รับราชการได้เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และข้าราชการชั้นผู้น้อยพอ ๆ กัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ค. ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เรียนจากโรงเรียนราชภัฏมากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย และข้าราชการชั้นผู้น้อยเรียนจากโรงเรียนรัฐบาลมากกว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ที่เรียนจากโรงเรียนราชภัฏมีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่จบจากโรงเรียนรัฐบาล ที่ระดับความเชื่อถือ 99 %

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลทางการเรียนกับระดับข้าราชการ

ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่เรียนเก่งมากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ที่มีสัมฤทธิผลทางการเรียนสูงหรือผู้ที่เรียนเก่ง มีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่เรียนปานกลาง หรือเรียนไม่เก่ง ในทุกระดับการศึกษา ที่ระดับความเชื่อถือ 99 %

4. ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มีการศึกษาสูงมากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูง มีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำที่ระดับความเชื่อถือ 99 % และพบว่า

ก. ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ 98.71 % ได้รับการศึกษาในชั้นปริญญา โดยที่มีผู้ได้รับปริญญาตรี 50.64 % ปริญญาโท 35.62 % และปริญญาเอก 12.45 % ส่วนข้าราชการชั้นผู้น้อยมีเพียง 12.45 % เท่านั้น ที่ได้รับการศึกษาในชั้นปริญญา โดยที่มีผู้ได้รับปริญญาตรี 11.59 % และปริญญาโท 0.86 %

ข. ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ส่วนมากเป็น 31.33 % จบจากวิทยาลัยรองลงมาคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มี 28.33 % โรงเรียนนายทหารและตำรวจนาย 18.45 % มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ 11.56 % มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3.00 % และวิทยาลัยวิชาการศึกษา 0.86 % ตามลำดับ ส่วนข้าราชการชั้นผู้น้อยนั้น 6.45 % จบจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3.00 % จบจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา และอีก 3.00 % จบจากวิทยาลัยรองลงมา

ค. การศึกษาในระดับปริญญาตรี ข้าราชการส่วนมากเรียนจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย การศึกษาในระดับปริญญาโท ส่วนมากเรียนจากสหรัฐอเมริกา รองลงมาคือ ไทย และอังกฤษ ระดับปริญญาเอก ส่วนมากเรียนจากสหรัฐอเมริกา รองลงมา

อั้ง กกช

5. ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ บัดดีอคติชรรนที่มุ่งสังคม เป็นหลักมากกว่าข้าราชการชั้นผู้อ่อน ส่วนข้าราชการชั้นผู้อ่อนอย่างบัดดีอคติชรรนที่มุ่งส่วนตัว เป็นหลักมากกว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ที่บัดดีอคติชรรนที่มุ่งสังคม เป็นหลัก มีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่บัดดีอคติชรรนที่มุ่งส่วนตัว เป็นหลัก ที่ระดับความเชื่อมั่น 99.9 %

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ขอคุณพนฯ ในระดับประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย นับถ้วนศึกษาตอนต้น และนับถ้วนศึกษาตอนปลาย นั้น เขตที่ตั้งของโรงเรียนมีความลักษณะโดยทั่วไประดับข้าราชการ นั้นคือผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนในเมือง หรือห้องตันที่เจริญก้าวหน้า โน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนนอกเมือง และโรงเรียนในชนบท ซึ่งผลการวิจัยนี้ปฏิเสธสมนูกฎฐานที่ว่างไว้ หันนี้อาจ เป็นเพราะสมนูกฎฐานที่ผู้วิจัยวางไว้นั้น ผู้วิจัยมีเหตุผลโดยดูตัวอย่างข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เรียนจากโรงเรียนในชนบท เป็นจำนวนไม่มากพอ หรืออาจ เป็น เพราะอิทธิพลของความเจริญของห้องตัน คือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตในเมืองที่มีความเจริญมากกว่า ย่อมมีลิ่ง อำนวยความสะดวก เช่น มีอุปกรณ์การเรียนการสอนค่อนข้าง การคมนาคมสะดวกกว่า กรณีวุฒิต่ำกว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้โรงเรียนในเขตที่มีความเจริญอยู่มากกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในห้องตัน ที่ไม่เจริญ นักเรียนที่เรียนจากโรงเรียนในเมือง บยมมีโอกาสได้พบเห็นวิถีทางการใช้ชีวิตร่วมกัน ทำให้เป็นคนมีความรู้ทางช่าง ซึ่งจะ เป็นส่วนช่วยทำให้การปฏิบัติงานในเวลาทำงานให้ประสบความสำเร็จกว่าผู้ที่เรียนจากโรงเรียนนอกเมือง และโรงเรียนในชนบท ส่วนในพื้นที่คุณศึกษานั้น เขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษาไม่มีความลักษณะที่ตั้งระดับข้าราชการ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าผู้ที่เรียนจบจากสถาบันการศึกษาในประเทศ และผู้ที่เรียนจบจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ก็รับราชการได้เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และข้าราชการชั้นผู้อ่อนพอ ๆ กัน ผลการวิจัยนี้บยมรับสมนูกฎฐานที่ว่างไว้ หันนี้อาจ เป็น เพราะ

การจัดการศึกษาขั้นตอนศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ไม่แทรกดังกันมากนัก หรืออาจเป็นเพราะว่าชาราชการทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนมากศึกษาจากสถาบันการศึกษาภายในประเทศ

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและราชอาณาจักร ประภากว่า ใจกว่า ใจเรียน เรียนกับราชอาณาจักรนั้น ปรากฏว่า ในราชอาณาจักรนั้น ผู้ที่จบจากโรงเรียนรัฐบาลมีความโน้มเอียงที่จะเป็นชาราชการ ชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่จบจากโรงเรียนประชาบาล ผลการวิจัยนี้ยอมรับสมมุติฐานที่ว่างไว้ ทั้งนี้แสดงว่าโรงเรียนรัฐบาลอาจจัดการเรียนการสอนได้กว่าโรงเรียนราชภัฏ หรือโรงเรียนประชาบาล ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยคิดว่า เขตที่ตั้งของโรงเรียนจะมีส่วนสัมพันธ์กับประเทศไทย เนื่องจากว่าโรงเรียนรัฐบาลส่วนมากจะตั้งอยู่ในเขตในเมือง แต่โรงเรียนประชาบาลส่วนมากตั้งอยู่ในเขตนอกเมืองหรือชนบท และจากการวิจัยข้อแรกพบว่า ผู้ที่จบจากโรงเรียนในเมืองมีความโน้มเอียงที่จะเป็นชาราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่จบจากโรงเรียนนอกเมือง ดังนั้น ผู้ที่จบจากโรงเรียนรัฐบาลซึ่งส่วนมากตั้งอยู่ในเขตในเมือง จึงมีความโน้มเอียงที่จะเป็นชาราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่จบจากโรงเรียนประชาบาล

ในราชอาณาจักรนั้น ประภากว่า ใจกว่า ประเทศไทย ประเทศไทย โรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับราชอาณาจักร อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า ผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนรัฐบาลและผู้ที่เรียนจบจากโรงเรียนราชภัฏรับราชการได้เป็นชาราชการชั้นผู้ใหญ่ และชาราชการชั้นผู้น้อยพอ ๆ กัน ผลการวิจัยนี้ปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่างไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะหัวโรงเรียนราชภัฏและโรงเรียนรัฐบาลในราชอาณาจักรทั้ง 2 นี้ ต่างก็มีคุณภาพใกล้เคียงกัน สามารถจัดการเรียนการสอนได้เท่าเทียมกัน และสำหรับในราชอาณาจักรนั้น ประภากว่า ผู้ที่จบจากโรงเรียนราชภัฏมีความโน้มเอียงที่จะเป็นชาราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่จบจากโรงเรียนรัฐบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนราชภัฏในส่วนมาก ส่วนมากเป็นโรงเรียนทางค้านค้านศึกษา ซึ่งผู้ที่กำเนิดการสอนมีความตั้งใจ และต้องการให้นักเรียนที่จบออกไปมีคุณภาพดี ตลอดจนไม่มีการหวังผลกำไร เช่น โรงเรียนราชภัฏในส่วนนี้ จึงทำให้มีผู้เข้าศึกษามีโรงเรียนราชภัฏเป็นจำนวนมาก และทำให้การวิจัยครั้งนี้ได้ผลว่า ผู้ที่จบจากโรงเรียนราชภัฏมีความโน้มเอียงที่จะเป็นชาราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่จบจากโรงเรียนรัฐบาล

ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลทางการเรียนกับราชอาณาจักร ประภากว่า ผู้ที่มี

สัมฤทธิผลทางการเรียนสูงหรือผู้ที่เรียนเก่ง มีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่เรียนปานกลางและเรียนไม่เก่ง ผลการวิจัยนี้บยรับสมมุติฐานที่ว่างไว้ แสดงให้เห็นว่า คนที่เรียนเก่ง ซึ่ง เป็นผู้ที่มีสติปัญญาดีกว่าผู้ที่เรียนปานกลางและไม่เก่ง ยังสามารถทำงานได้ก้าวและมีโอกาสการหน้าและประสบความสำเร็จในหน้าที่การทำงานได้มากกว่า และการทำงานในสังคมไทยนั้น ก็ยังถือความสำคัญของสัมฤทธิผลทางการเรียนเป็นหลักสำคัญอยู่มาก

ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาชั้นสูงสุดกับระดับข้าราชการ ปรากฏว่า คนที่มีการศึกษาสูงมีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ผลการวิจัยนี้บยรับสมมุติฐานที่ว่างไว้ หันนี้แสดงให้เห็นว่า คนที่มีการศึกษาสูงขึ้นเป็นผู้ที่มีความรู้มากกว่า จึงสามารถทำงานได้ก้าวและมีความรู้น้อย จึงมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้มากกว่า

ความสัมพันธ์ระหว่าง คติชรรนกับระดับข้าราชการ ปรากฏว่า คนที่ยึดถือคติชรรน มุ่งสังคมเป็นหลัก มีความโน้มเอียงที่จะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ที่ยึดถือคติชรรนที่มุ่งส่วนตัว เป็นหลัก ซึ่งผลการวิจัยบยรับสมมุติฐานที่ว่างไว้ว่า คติชรรนที่ข้าราชการทั้ง 2 กลุ่ม ยึดมั่นโดยมีความแตกต่างกัน

นอกจากความสัมพันธ์ระหว่าง เอกทัศน์ของโรงเรียน ประเทชชน โรงเรียน สัมฤทธิผลทางการเรียน ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด และคติชรรน กับระดับข้าราชการถึงกล่าวแล้ว การวิจัยนี้ยังพบว่า ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จำนวน 98.71 % มีการศึกษาถึงระดับปริญญา ซึ่งขอกนพนีกร กับขอกนพที่ อันส์ ไกด์เดอร์ อีเวอร์ส¹ (Hans-Dieter Evers) ได้รายงานไว้ว่า ข้าราชการพล เวื่องชั้นสูงของไทยส่วนมากมีการศึกษาถึงระดับปริญญา สำหรับการวิจัยที่เกี่ยวกับชนชั้นนำ (Elite) ของประเทศไทย นั้น ก็ปรากฏว่าชนชั้นนำของแต่ละประเทศ ส่วนมากก็มีการศึกษาถึงระดับปริญญา² แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ในส่วนการ

¹ คูในบทที่ 1 ของวิทยานิพนธ์ เลมี, หน้า 14.

² เรื่อง เดิม, หน้า 15 - 17.

นำค่าการกระจายรอบลงที่ศึกษาลิขัณฑ์ปริญญาไปเปรียบเทียบกับของประเทศต่าง ๆ ໄດ້
เนื่องจากเป็นการวิจัยที่ทาง ระหว่างกัน แต่อาจเน้นให้เห็นว่าลักษณะที่เกิดขึ้นของการ
ชั้นผู้ใหญ่หรือชนชั้นนำของแต่ละประเทศ คือเป็นผู้มีการศึกษาสูง เป็นส่วนมาก

สรุปผลการวิจัย

ภูมิหลังทางการศึกษาของ ชาชารชั้นผู้ใหญ่และ ชาชารชั้นผู้น้อย มีลักษณะดังนี้คือ

1. ในระดับประถมศึกษาตอนบน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชาชารชั้นผู้ใหญ่
เรียนจบจากโรงเรียนในเมืองหรือไม่ เรียนในห้องพิเศษที่เจริญแล้วมากกว่าชาชารชั้นผู้น้อย
ที่ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ส่วนในระดับอุดมศึกษา ผู้ที่จบจากสถาบันการศึกษา
ในประเทศหรือผู้ที่จบจากสถาบันการศึกษาทางประเทศ ก็รับราชการได้เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่
และชาชารชั้นผู้น้อยพอ ๆ กัน

2. ในระดับประถมศึกษาตอนบน ชาชารชั้นผู้ใหญ่เรียนจบจากโรงเรียนรัฐบาล
มากกว่าชาชารชั้นผู้น้อยที่ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ในระดับประถมศึกษา
ตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนบน ผู้ที่จบจากโรงเรียนรัฐบาลหรือผู้ที่จบจากโรงเรียนราษฎร์รับ
ราชการได้เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และชาชารชั้นผู้น้อยพอ ๆ กัน ในระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ชาชารชั้นผู้ใหญ่เรียนจบจากโรงเรียนราษฎร์มากกว่าชาชารชั้นผู้น้อยที่ไม่ประสบ
ความสำเร็จในหน้าที่การงาน

3. ชาชารชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้มีสมรรถนะทางการเรียนสูงมากกว่าชาชารชั้นผู้น้อย
ที่ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

4. ชาชารชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาสูงมากกว่าชาชารชั้นผู้น้อยที่ไม่ประสบ
ความสำเร็จในหน้าที่การงาน

5. ชาชารชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้มีคุณธรรมสูงสั้ง คุณ เป็นหลักมากกว่าชาชารชั้น
ผู้น้อยที่ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

ขอเสนอแนะ

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้ที่ทำการศึกษาควรได้มีการปรับปรุง

โรงเรียนนอกเมืองและโรงเรียนในชนบท ให้มีคุณภาพดีเท่าที่เป็นกับโรงเรียนในเมือง เพื่อจะได้เป็นการลดจำนวนนักเรียนที่้ายเข้ามาเรียนในเมือง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามขึ้นมาอีกมาก และจากผลการวิจัยมี ทำให้เห็นลักษณะของผู้ที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เช่น เป็นผู้ที่เรียนเก่ง มีการศึกษาสูง มีคติธรรมที่มุ่งสังคม เป็นหลัก ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะใช้เป็นแบบอย่างสำหรับเยาวชนได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยให้ระบุ เสนอว่าควรมีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้อีก โดยที่

1. ควรศึกษายุทธ์หลังของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในค่านาง ๆ เช่น ฐานะทาง เศรษฐกิจ และสังคม ครอบครัว แรงจูงใจในการเข้ารับราชการ อาชีพของบุคคลารถฯ เพื่อจะ ให้ทราบว่า ลักษณะดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หรือไม่
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบภูมิหลังทางการศึกษาของผู้ที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่ การทำงาน แบ่ง เป็นอาชีพต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบว่าภูมิหลังทางการศึกษาของผู้ที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การทำงานแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร